

สหพันธรัฐรัสเซีย (Russian Federation)

เมืองหลวง กรุงมอสโก

ที่ตั้ง อยู่ทั้งภูมิภาคเอเชียตอนเหนือและภูมิภาคยุโรป มีเทือกเขาอูราลเป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างทั้งสองทวีป พื้นที่ 17,098,242 ตร.กม. (พื้นที่ใหญ่กว่าไทยประมาณ 35 เท่า) พื้นที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยพื้นที่มากกว่า 2 ใน 3 อยู่ในทวีปเอเชีย แบ่งเป็นพื้นดิน 16,377,742 ตร.กม. และพื้นน้ำ 720,500 ตร.กม. ระยะทางจากด้านตะวันออกจรดตะวันตก 9,000 กม. และจากด้านเหนือจรดใต้ 4,000 กม. มีชายแดนยาวรวมกัน 22,408 กม. และชายฝั่งทะเลยาวรวมกัน 37,653 กม.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติตมหาสมุทรอาร์กติก
ทิศตะวันออก	ติตมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ
ทิศตะวันออกเฉียงใต้	ติตจีน
ทิศใต้	ติตเกาหลีเหนือ จีน มองโกเลีย คาซัคสถาน อาเซอร์ไบจาน และจอร์เจีย
ทิศตะวันตก	ติตยูเครน เบลารุส ลัตเวีย ลิทัวเนีย และเอสโตเนีย
	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติตฟินแลนด์ และนอร์เวย์

ภูมิประเทศ ทางตะวันตกของเทือกเขาอูราลเป็นที่ราบกว้างใหญ่และเนินเขา ภาคไซบีเรียมีป่าสนขนาดใหญ่และเป็นที่ราบครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่ทางใต้เป็นที่ราบสูงและเทือกเขา ชายฝั่งทะเลมีทั้งชายฝั่งลาดชัน ชายฝั่งราบเรียบ และชายฝั่งราบลุ่ม มีอ่าวขนาดต่าง ๆ มากมาย มีคาบสมุทรขนาดใหญ่ คือ คาบสมุทรคัมชัตกา อยู่ทางตะวันออก และคาบสมุทรไทม์ร์อยู่ทางเหนือ โดยติดทะเล 13 แห่ง ได้แก่ 1) ทะเลโอคอตสค์ 2) ทะเลญี่ปุ่น 3) ทะเลแคสเปียน 4) ทะเลอะซอฟ 5) ทะเลดำ 6) ทะเลบอลติก 7) ทะเลขาว 8) ทะเลแบเรนต์ส์ 9) ทะเลคารา 10) ทะเลแล็ปเตฟ 11) ทะเลไซบีเรียตะวันออก 12) ทะเลชุกชี และ 13) ทะเลแบริง และมี 11 เส้นแบ่งเวลา (UTC +2 ถึง UTC+12)

ภูมิอากาศ หลากหลายและแตกต่างกันตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ มีฤดูหนาวยาวนาน อากาศหนาวจัดและพื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยหิมะเป็นเวลานานถึง 6 เดือน โดยมีภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสเตปป์ทางตอนใต้ ภูมิอากาศแบบชื้นภาคพื้นทวีปในพื้นที่ด้านยุโรป และภูมิอากาศกึ่งอาร์กติกในไซบีเรียกับทุนดราในเขตขั้วโลกเหนือ รัสเซียมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว (ธ.ค.-ก.พ.) ฤดูใบไม้ผลิ (มี.ค.-พ.ค.) ฤดูร้อน (มิ.ย.-ส.ค.) และฤดูใบไม้ร่วง (ก.ย.-พ.ย.)

ทรัพยากรธรรมชาติ มีน้ำมันสำรองและก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก ถ่านหิน ป่าไม้ แร่ธาตุสำคัญทางยุทธศาสตร์ และแร่ธาตุหายาก อาทิ แร่ใยหิน (Asbestos) แร่โคลัมเบียม (Columbium) หรือไนโอเบียม (Niobium) และแร่สแกนเดียม (Scandium)

ประชากร 144,596,443 คน (ต.ค.67) สัดส่วน ชาย 46.26% หญิง 53.74% ที่อยู่อาศัยในเมือง 75.3% (เมืองที่หนาแน่น 6 อันดับแรก ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก โนวอซีบีร์สค์ ยากาเตรินบวร์ก นิจนีนอฟโกรอด และคาซัน) ชนบท 24.7% อัตราส่วนประชากรจำแนกตามอายุ : วัยเด็ก (0-14 ปี) 16.5% วัยรุ่น (15-64 ปี) 65.7% (65 ปีขึ้นไป) 17.8% อายุขัยเฉลี่ยของประชากร 73.3 ปี เพศชาย 67.5 ปี เพศหญิง 79.2 ปี อัตราการเกิด 8.4 คน ต่อ 1,000 คน อัตราการตาย 14 คนต่อ 1,000 คน อัตราการเพิ่มของประชากร -0.49% อัตราการย้ายถิ่นฐาน 0.8 คนต่อ 1,000 คน อายุเฉลี่ยหญิงตั้งครรภ์แรก 25.2 ปี (ปี 2566)

รายละเอียดประชากร รัสเซีย 71.7% ตาตาร์ 3.2% เชเชน 1.1% บาซคีร์ 1.1% อื่น ๆ 11.3% และระบุไม่ได้ 11.6% โดยรัสเซียมี 193 ชาติพันธุ์

ศาสนา คริสต์นิกายรัสเซียออร์ทอดอกซ์ 75% อิสลาม 10-15% หรือประมาณ 20 ล้านคน (มีกว่า 40 กลุ่ม ส่วนมากเป็นอิสลาม (ซุนนี) และคริสตนิกายอื่น ๆ 2%

ภาษา ภาษารัสเซียเป็นภาษาราชการ มีผู้ใช้ 85.7% ภาษาตาตาร์ 3.2% ภาษาเชเชน 1% และภาษาของชนกลุ่มน้อยอื่น 10.1%

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 99.7%

การก่อตั้งประเทศ ราชวงศ์โรมานอฟปกครองรัสเซียตั้งแต่ปี 2156 จนกระทั่งมีการโค่นล้มราชบัลลังก์ของซาร์นิโคลัสที่ 2 ซึ่งเป็นการสิ้นสุดของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองของกลุ่มบอลเชวิก ที่มีนายวลาดีมีร์ เลนิน เป็นผู้นำ เมื่อปี 2460 (ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1) กลุ่มบอลเชวิกเข้าบริหารประเทศและจัดตั้งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต (Union of Soviet Socialist Republic-USSR) หรือสหภาพโซเวียต (Soviet Union) ขึ้นเมื่อปี 2465

พรรคคอมมิวนิสต์บริหารประเทศจนถึงปี 2528 ภายหลังจากที่นายมีคาอิล กอร์บาชอฟ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ดำเนินนโยบายปฏิรูประบบสังคมนิยมภายใต้ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเปิดเสรีทางการเมือง (Perestroika และ Glasnost) ซึ่งการเปิดเสรีทางการเมืองนำไปสู่การล่มสลายของสหภาพโซเวียตเมื่อปี 2534 โดยแยกออกเป็น 15 ประเทศ ดังนี้ รัสเซีย มอลโดวา เบลารุส ยูเครน อาร์เมเนีย อาเซอร์ไบจาน จอร์เจีย คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน เติร์กเมนิสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน ลัตเวีย เอสโตเนีย และลิทัวเนีย

วันชาติ 12 มิ.ย. (วันประกาศอิสรภาพ)

การเมือง ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและมีอำนาจบริหารประเทศ โดยมาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระดำรงตำแหน่ง 6 ปี (ขยายจากเดิมวาระละ 4 ปี หลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อ 4 มี.ค.2555) ประธานาธิบดีวลาดีมีร์ ปูติน ลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งในฐานะผู้สมัครอิสระเมื่อ 15-17 มี.ค.2567 และชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียง 88.5% ถือเป็นครองตำแหน่งสมัยที่ 5 ตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งสมัยแรกเมื่อ 2543 และสามารถดำรงตำแหน่งจนถึงปี 2579 (2 สมัย ๆ ละ 6 ปี)

รัสเซียมีรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ ประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้ารัฐบาล นรม. เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ใช้รัฐธรรมนูญฉบับ 12 ธ.ค.2536 และมีการลงประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญทั่วประเทศ ห้วง 25 มิ.ย.-1 ก.ค.2563 มีผู้มาใช้สิทธิทั้งสิ้น 67.97% ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นชอบร่างแก้ไข สาระสำคัญของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ อาทิ การขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีรัสเซียได้มากกว่าสองสมัยติดต่อกัน (ส่งผลให้ประธานาธิบดีปูติน อาจอยู่ในอำนาจต่อเนื่องยาวนานถึงปี 2579) ประธานาธิบดีคนปัจจุบันสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีกครั้ง รวมถึงประเด็นการขยายอำนาจรัฐสภาและศาลรัฐธรรมนูญรัสเซีย รวมทั้งการปรับโครงสร้าง สว.ให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีพ ได้แก่ อดีตประธานาธิบดีซึ่งจะมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกจาก ครม. หรือรัฐสภา ให้ดำรงตำแหน่ง สว.ตลอดชีพได้อีก 7 คน และกฎหมายเอกสิทธิ์การคุ้มครองประธานาธิบดีตลอดชีวิต แม้สิ้นสุดสถานะตำแหน่งประธานาธิบดี

รัสเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 เขตสหพันธ์ (Federal Districts) แต่ละเขตบริหารโดยผู้ว่าราชการเขต ซึ่งประธานาธิบดีรัสเซียเป็นผู้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้แทนประธานาธิบดี ได้แก่ 1) เขตสหพันธ์กลาง (Central Federal District) 2) เขตสหพันธ์ใต้ (Southern Federal District) 3) เขตสหพันธ์ตะวันตกเฉียงเหนือ (Northwestern Federal District) 4) เขตสหพันธ์ตะวันออกไกล (Far Eastern Federal District) 5) เขตสหพันธ์ไซบีเรีย (Siberian Federal District) 6) เขตสหพันธ์อูราลส์ (Urals Federal

District) 7) เขตสหพันธ์วอลกา (Volga Federal District) 8) เขตสหพันธ์คอเคซัสเหนือ (North Caucasian Federal District) และ 9) เขตสหพันธ์ไครเมีย (Crimean Federal District) จัดตั้งเมื่อ 21 มี.ค.2557 หลังจากผนวกไครเมียเข้าเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย ซึ่งแต่ละเขตสหพันธ์ยังแบ่งย่อยเป็น สาธารณรัฐ (Republics) ดินแดน (Territories) แคว้น (Provinces) นครสหพันธ์ (Federal cities) แคว้นปกครองตนเอง (Autonomous oblast) และเขตปกครองตนเอง (Autonomous districts)

สหพันธรัฐ ประกอบด้วย หน่วยการปกครองรวมทั้งหมด 85 หน่วย แบ่งเป็น 22 สาธารณรัฐ (Republics) 9 เขตการปกครอง (Krais) 46 มณฑล (Oblasts) 3 นคร (Federal cities) ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก และเซวาสโตปอล ซึ่งมิสสถานภาพเดียวกับมณฑล 4 ภาคมปกครองตนเอง (Autonomous Okrugs) และ 1 มณฑลปกครองตนเอง (Autonomous Oblast)

การเมืองภายในรัสเซียยังมีเสถียรภาพ รัฐบาลสามารถควบคุมความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลที่สนับสนุนนาย Navalny ซึ่งศาลรัสเซียพิพากษาให้จำคุกฐานละเมิดทัณฑ์บนปี 2556 จากข้อหายกยอกเงิน และเพิ่มอีก 19 ปี ฐานก่อตั้งและจัดหาเงินทุนสนับสนุนองค์กรหัวรุนแรงเมื่อ 8 ก.พ.2560 ทั้งนี้ในห้วงก่อนการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อ มี.ค.2567 นาย Navalny เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ลงคะแนนต่อต้านประธานาธิบดีปูติน และเรียกร้องให้ประชาชนรัสเซียออกมารวมตัวกันประท้วงเวลาเที่ยงของ 17 มี.ค.2567 แต่นาย Navalny เสียชีวิตก่อนในระหว่างถูกจำคุก หลังทำกิจกรรมเดินออกกำลังกายที่เรือนจำไซบีเรียเมื่อ 16 ก.พ.2567

การปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครนที่ยืดเยื้อตั้งแต่ 24 ก.พ.2565 ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจจากผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาล อาทิ การสังหารคนพลสำรองจำนวน 300,000 คน ทำให้เกิดการประท้วงใน 38 เมือง และเมื่อ ก.ค.2566 สภาผู้แทนราษฎรรัสเซียลงมติเห็นชอบร่างกฎหมายปรับเพิ่มอายุสูงสุดสำหรับการเกณฑ์ทหารจาก 27 ปี เป็น 30 ปี (มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 ม.ค.2567) และห้ามชายชาวรัสเซียที่ได้รับหมายเรียกเกณฑ์ทหารเดินทางออกนอกประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลรัสเซียปราบปรามกลุ่มผู้ประท้วงอย่างหนัก โดยมีโทษจำคุกสูงสุด 15 ปี ข้อหาทำให้กองทัพเสื่อมเสียชื่อเสียง เผยแพร่ข่าวปลอมเกี่ยวกับปฏิบัติการทหารของรัสเซียในยูเครน หรือยุยงให้ผู้ที่ไม่บรรลุนิติภาวะเข้าร่วมการประท้วง และการเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธต่อต้านรัสเซียตามแนวชายแดน อาทิ กองกำลังเสรีภาพแห่งรัสเซีย (Freedom of Russia Legion-LSR) ร่วมกับกองพันไซบีเรียน (Siberian Battalion) กองพลอาสาสมัครรัสเซีย (The Russian Volunteer Corps-RVC) และกลุ่มต่อต้าน Ichkerian volunteers รวมทั้งปัญหาช่องว่างทางเศรษฐกิจ และผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อที่พุ่งสูงขึ้น

ฝ่ายบริหาร : ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งวาระละ 6 ปี มีอำนาจแต่งตั้ง นรม. และ ครม. การแต่งตั้ง นรม. ต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ประธานาธิบดีมีอำนาจสั่งการโดยตรงต่อ รมต. หรือหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และมีอำนาจยุบสภา ประธานาธิบดีปูตินดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่ 5 เมื่อ 7 พ.ค.2567

ปัจจุบันรัสเซียมีทั้งหมด 21 กระทรวง 20 หน่วยงานขึ้นตรง (Federal Services and Agencies) 2 นิติบุคคล จัดตั้งโดยรัฐเพื่อภารกิจเฉพาะ และมี 3 กองทุนของรัฐบาล โดยโครงสร้างบริหารหน่วยงานของรัฐแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) ภายใต้กำกับดูแลของประธานาธิบดีจำนวน 14 หน่วยงาน อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ

กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม หน่วยข่าวกรอง 2) หน่วยงานระดับกระทรวงภายใต้กำกับดูแลของรัฐบาล จำนวน 16 กระทรวง อาทิ กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษา และ 3) หน่วยงานของรัฐภายใต้กำกับดูแลของรัฐบาล จำนวน 10 หน่วยงาน

ฝ่ายนิติบัญญัติ : เป็นระบบ 2 สภา รัฐสภา ประกอบด้วย 1) สภาสหพันธรัฐ (Federation Council) หรือสภาสูง มีสมาชิก 170 คน (โดยผู้บริหารระดับสูงและ จนท.กฎหมายจากเขตการปกครอง 83 เขต แต่งตั้งเขตละ 2 คน) วาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี และ 2) สภาผู้แทนราษฎร (Duma) มีสมาชิก 450 คน ใช้วิธีการเลือกตั้งแบบผสม คือ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต 225 คน และระบบสัดส่วนหรือบัญชีรายชื่อของพรรค 225 คน วาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี (ขยายจากเดิมวาระละ 4 ปีนับแต่การเลือกตั้ง เมื่อ 4 ธ.ค.2554) การเลือกตั้งครั้งล่าสุด ห้วง 17-19 ก.ย.2564 พรรค United Russia ได้รับเลือกมากที่สุด 50.88% ได้ 324 ที่นั่ง (ลดลง 19 ที่นั่ง) พรรค Communist Party of the Russian Federation ได้ 57 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 15) พรรค A Just Russia ได้ 27 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 4) พรรค Liberal Democratic Party of Russia ได้ 21 ที่นั่ง (ลดลง 18) พรรค New People ได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก 13 ที่นั่ง พรรค Rodina ได้ 1 ที่นั่ง (เท่าเดิม) พรรค Party of Growth ได้ 1 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 1) พรรค Civic Platform ได้ 1 ที่นั่ง (เท่าเดิม) และผู้สมัครอิสระ 5 ที่นั่ง (เพิ่มขึ้น 4) การเลือกตั้งครั้งต่อไปกำหนดจัดขึ้นภายใน 20 ก.ย.2569

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่สำคัญของรัสเซีย อาทิ ปี 2555 เพิ่มนิยาม “Foreign Agents” ในกฎหมายควบคุม NGOs ปี 2560 กฎหมายควบคุมสื่อมวลชน ปี 2562 รัสเซียแก้ไขปรับปรุงกฎหมายครั้งใหญ่ โดยพิจารณาถ่วงดุลและยกเลิกกฎระเบียบเก่าที่ล้าสมัยซึ่งนำโดยนายดมิตรี เมดเวเดฟ (นรม.ขณะนั้น) อาทิ กฎหมายอิติปไตยทางอินเทอร์เน็ตของรัสเซีย (Sovereign Internet Law) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 พ.ย.2562 นอกจากนี้ มีการแก้ไขกฎหมายสำคัญหลายฉบับปี 2563 อาทิ กฎหมายให้สัญชาติรัสเซียแก่ชาวต่างชาติ กฎหมายสินทรัพย์การเงินดิจิทัลในรัสเซีย และปี 2565 รัสเซียปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับเพื่อปกป้องอิติปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนที่รัสเซียเข้าครอบครอง บทลงโทษที่เกี่ยวเนื่องกับปฏิบัติการพิเศษทางทหารในยูเครน รวมถึงการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ การแสดงออก และกฎหมายต่อต้านกลุ่มหลากหลายทางเพศ เช่น เพิ่มบทลงโทษการเผยแพร่ข่าวสารอันเป็นเท็จเกี่ยวกับปฏิบัติการทางทหารในยูเครน หรือสร้างความเสื่อมเสียแก่กองทัพรัสเซีย บังคับให้ภาคธุรกิจจัดหาสินค้าให้กับกองทัพเพื่อสนับสนุนปฏิบัติการในยูเครน และ สนธิสัญญาผนวกดินแดนกับผู้บริหารคว้านโดเนตสค์ ลูฮันสค์ เคอร์ซอน และซาปอริซเซีย หลังส่วนบริหารท้องถิ่นเสร็จสิ้นการจัดทำประชามติผนวกดินแดนกับรัสเซียระหว่าง 23-27 ก.ย.2565 (15% ของพื้นที่ยูเครน)

ฝ่ายตุลาการ : ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) และพัฒนาการกฎหมายรัสเซียได้รับอิทธิพลจากการกฎหมายสังคมนิยม (Socialist Law) สำหรับกระบวนการพิจารณาของศาลได้รับอำนาจจากรัฐธรรมนูญรัสเซีย เป็นอิสระจากอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร มีการปรับโครงสร้างครั้งล่าสุดเมื่อปี 2557 ปัจจุบัน รัสเซียมีศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐ (Constitutional Court) โดยมีศาลรัฐธรรมนูญรัฐต่าง ๆ จำนวน 16 ศาล ขณะที่ศาลฎีกาแห่งสหพันธรัฐ (Supreme Court) มีเขตอำนาจศาล 1) พิเคราะห์คดีทั่วไป ได้แก่ คดีแพ่ง (แพ่ง/ครอบครัว/แรงงาน) คดีอาญา คดีปกครอง คดีการเมือง (ระดับ รัฐ/เมือง/เขต/ท้องถิ่น) และมีระบบศาลชำนาญพิเศษ ได้แก่ ศาลทหาร (ระดับ ทหารภาคและทหารเรือ/ทหารในฐานทัพ) และ 2) คดีพาณิชย์ (ระดับภาค/อุทธรณ์/รัฐและเมือง) โดยครอบคลุมศาลเมืองมอสโกและศาลทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่ง

เป็นการรวมศาลพาณิชย์สูงสุดเข้ากับศาลฎีกา เมื่อ ก.พ.2556 เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพิจารณาคดี

พรรคการเมือง : ระบบหลายพรรค พรรคการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ 1) พรรค United Russia เป็นพรรครัฐบาล (ปี 2567 มี 323 ที่นั่ง) มี นายดมิตรี เมดเวเดฟ เป็นหัวหน้าพรรค 2) พรรค Communist Party of the Russian Federation (CPRF) (57 ที่นั่ง) มีนาย Gennady Zyuganov เป็นหัวหน้าพรรค 3) พรรค Just Russia (JR) (28 ที่นั่ง) มีนาย Sergey Mironov เป็นหัวหน้าพรรค 4) พรรค Liberal Democratic Party of Russia (LDPR) (23 ที่นั่ง) มีนาย Leonid Slutsky เป็นหัวหน้าพรรค 5) พรรค New People (NP) (15 ที่นั่ง) มีนาย Alexey Nechayev เป็นหัวหน้าพรรค และ 6) สมาชิกอิสระ 2 ที่นั่ง และ 7) ว่าง 2 ที่นั่ง

เศรษฐกิจ รัสเซียมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีก๊าซธรรมชาติสำรองมากที่สุดในโลก มีถ่านหินสำรองมากเป็นอันดับ 2 ของโลก มีน้ำมันดิบสำรองมากเป็นอันดับ 8 ของโลก รัสเซียผลิตและส่งออกก๊าซธรรมชาติเป็นอันดับ 1 ของโลก ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 3 และส่งออกน้ำมันอันดับ 2 ของโลก (ปี 2565 สัดส่วน 9.14%) รัฐบาลสะสมทองคำ 2,350 ตัน (มูลค่า 155,900 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ ธ.ค.2566) และเป็นประเทศที่ส่งออกเหล็กและอะลูมิเนียมในอันดับต้นของโลก อย่างไรก็ตาม การที่เศรษฐกิจรัสเซียพึ่งพาภาคการส่งออกน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก ทำให้ประสบปัญหาจากความผันผวนของราคาน้ำมันในตลาดโลกและมาตรการคว่ำบาตรจากสหรัฐฯ โดยสามารถจัดเก็บรายได้จากการส่งออกพลังงานในปี 2566 จำนวน 99,340 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งต่ำสุดนับตั้งแต่ปี 2563

เศรษฐกิจรัสเซียเมื่อปี 2560 เริ่มฟื้นตัวจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัสเซียเอง ทั้งการส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ การขยายตัวของภาคเกษตรกรรม และการแสวงหาตลาดส่งออกให้มีความหลากหลายในทุกภูมิภาค และการปรับขึ้นของราคาน้ำมันในตลาดโลก ขณะที่ ค่าเงินรูเบิลมีเสถียรภาพมากขึ้นจากการที่ราคาน้ำมันดิบลดความผันผวนลง เนื่องจากข้อตกลงการจำกัดการผลิตน้ำมันของ OPEC (รูเบิลเคยผันผวนตามราคาน้ำมันมากที่สุดถึง 80% เมื่อปี 2558 โดยปี 2560 ลดเหลือ 30%) อย่างไรก็ตาม การคงมาตรการคว่ำบาตรของสหภาพยุโรปต่อรัสเซียทำให้รัสเซียแสวงหาตลาดส่งออกใหม่อย่างจริงจัง เพื่อชดเชยตลาดยุโรปที่ยังเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของรัสเซีย

ปี 2561-2563 รัสเซียยังคงได้เปรียบดุลการค้ายุโรป โดยสินค้าที่ยุโรปนำเข้าจากรัสเซียส่วนใหญ่ ได้แก่ วัตถุดิบ พลังงาน และอาหาร โดยปี 2562 ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union-EU) ที่นำเข้าสินค้าปริมาณมากอันดับต้น ได้แก่ ฟินแลนด์ ลิทัวเนีย ขณะที่ประเทศที่นำเข้ามูลค่าสูงอันดับต้น คือ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ อิตาลี และโปแลนด์ นอกจากนี้ รัสเซียแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศอย่างต่อเนื่องทั้งระดับทวิภาคี เฉพาะอย่างยิ่งจีน อินเดีย อิหร่าน สิงคโปร์ และซาอุดีอาระเบีย และการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศต่าง ๆ กับสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (Eurasian Economic Union-EAEU) ที่รัสเซียเป็นแกนนำ รวมถึงการประกาศนโยบาย Turn to the east/Look East โดยให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ สอดคล้องกับการพัฒนาในประเทศที่ต้องการส่งเสริมการลงทุนและดึงดูดนักลงทุนจากเอเชียแปซิฟิกที่มีศักยภาพ (เช่น จีน เกาหลี และญี่ปุ่น) ให้มาลงทุนรัสเซีย

รัสเซียยังร่วมมือกับประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันเพื่อรักษาระดับราคาน้ำมันในตลาดโลกให้มีเสถียรภาพ อย่างไรก็ตาม ห่วงปี 2563 ภาคผู้ประกอบการน้ำมันของรัสเซีย ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันตกต่ำที่สุดในรอบ 18 ปี เนื่องจาก 2 ปัจจัยสำคัญ คือ ชาติอู่อาระเบียเพิ่มกำลังการผลิตเพื่อตอบโต้รัสเซียที่ปฏิเสธการปรับลดการผลิตน้ำมันตามข้อเสนอของ OPEC เมื่อ 6 มี.ค.2563 และความต้องการน้ำมันของโลกลดลงเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั้งนี้ เมื่อ 10 มิ.ย.2563 นรม.มิกาล มิชูสติน อนุมัติแผนยุทธศาสตร์พลังงานรัสเซีย ปี 2578 (Energy Strategy 2035)

ตลาดหลักทรัพย์รัสเซีย คือ MICEX-RTS เป็นการรวมตลาดหลักทรัพย์ 2 แห่งสำคัญ เมื่อ ค.ศ.2554 ระหว่าง Russian Trading System (RTS) กับ Moscow Interbank Currency Exchange (MICEX) ทั้งนี้ ลักษณะพื้นฐานระบบการเงินและธนาคารรัสเซียมีผู้ประกอบการสถาบันการเงินกว่า 396 ธนาคาร โดยมีธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จำนวน 3 ราย ถือครองทรัพย์สินกว่า 51.4% ของทรัพย์สินธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในรัสเซีย (สถานะเมื่อ 1 มี.ค.2563) โดยมีรัฐบาลถือหุ้นรายใหญ่ ได้แก่ Sberbank และ VTB Group และเป็นของเอกชนคือ Alfa Bank ทั้งนี้ ธนาคารต่างชาติในรัสเซียไม่อนุญาตให้จัดตั้งในลักษณะสาขา แต่สามารถจัดตั้งบริษัทย่อย ตามเงื่อนไขการจดทะเบียนขออนุญาต

รัสเซียเผชิญภาวะเศรษฐกิจหดตัวในปี 2565 อยู่ที่ -1.2% และเริ่มขยายตัวในปี 2566 อยู่ที่ 3.6% เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครนที่ยืดเยื้อ การจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติการทางทหาร ขณะที่การส่งออกก๊าซธรรมชาติเหลว (LNG) ซึ่งเป็นรายได้หลักของรัสเซียลดลงจากการสูญเสียตลาดส่งออกในยุโรป รวมทั้งมาตรการคว่ำบาตรทางการเงินของชาติตะวันตก ได้แก่ การอายัดทุนสำรองเงินตราต่างประเทศของธนาคารกลางรัสเซีย และการตัดรัสเซียออกจากระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ (SWIFT) ส่งผลกระทบต่อภาคการเงินของรัสเซีย อย่างไรก็ตาม รัสเซียเร่งพัฒนาระบบการชำระเงินทั้งภายในประเทศ ระหว่างประเทศ (อาทิ ระบบชำระเงิน Mir) และขยายความร่วมมือการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในกรอบความร่วมมือพหุภาคีที่รัสเซียมีบทบาทนำ เฉพาะอย่างยิ่ง BRICS

สกุลเงิน ตัวย่อสกุลเงิน : รูเบิล (Ruble : หรือ RUB)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 96.8 รูเบิล/ดอลลาร์สหรัฐ (23 ต.ค.2567)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อ 1 บาท : (อัตรากลาง) 2.87 รูเบิล (23 ต.ค.2567)

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) : 1,997,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2566)

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ : 3.6% (ปี 2566) และคาดการณ์ 3.9% (ปี 2567)

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : 13,324 ดอลลาร์สหรัฐ

งบประมาณ : เกินดุลประมาณ 1,730 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2567)

หนี้ต่างประเทศ : 306,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2567)

หนี้สาธารณะ : 14.6% ของ GDP (มี.ค.2567)

ดุลบัญชีเดินสะพัด : เกินดุล 9,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ไตรมาสที่ 2 ของปี 2567)

ทุนสำรองระหว่างประเทศ : 63,3737 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ก.ย.2567)

แรงงาน : 74.4 ล้านคน (มิ.ย.2567)

อัตราการว่างงาน : 2.4% (2567)

อัตราเงินเฟ้อ: 8.6% (ก.ย.2567)

ดุลการค้าระหว่างประเทศ : เกินดุล 9,300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ส.ค.2567)

มูลค่าการส่งออก : 403,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2566)

สินค้าส่งออก : ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ โลหะ เคมีภัณฑ์ สินค้าเกษตร เครื่องจักร และชิ้นส่วนยานยนต์ อัญมณีและโลหะมีค่า ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ สิ่งทอและรองเท้า ผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ทั้งด้านพลเรือนและการทหาร

ตลาดส่งออก : จีน 31.7% อินเดีย 15.1% ตุรกี 11.3% คาซัคสถาน 4% บราซิล 2.5%

มูลค่าการนำเข้า : 214,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี 2566)

สินค้านำเข้า : เครื่องจักรกลและส่วนประกอบยานพาหนะ (ไม่รวมประเภทราง) เครื่องจักรกลไฟฟ้าและส่วนประกอบ เกษษภัณฑ์ พลาสติก อุปกรณ์และอุปกรณ์ทางทัศนศาสตร์ เคมีภัณฑ์ผลไม้/ถั่วต่างๆ รองเท้า สนับแข้งและของที่คล้ายกัน ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า

ตลาดนำเข้า : จีน 52% ตุรกี 5.1% คาซัคสถาน 4.6% เยอรมนี 4.5% เกาหลีใต้ 2.9% (ปี 2566)

การทหาร รัสเซียเป็นมหาอำนาจด้านการทหารและมีคลังอาวุธนิวเคลียร์ Arms Control Association ประเมินเมื่อปี 2567 ว่า รัสเซียมีหัวรบนิวเคลียร์ประมาณ 5,580 ลูก รัสเซียเริ่มปฏิรูปการทหารตั้งแต่ปลายปี 2551 ทั้งการบริหารจัดการกำลังพลด้วยการขึ้นเงินเดือนและเงินบำนาญเมื่อต้นปี 2555 เพื่อดึงดูดบุคลากรพร้อมกับพยายามลดการเกณฑ์ทหารเพื่อเพิ่มทหารอาชีพ จัดสรรอาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่เข้าประจำการในกองทัพตามแผนปรับปรุงภายในปี 2563 ตั้งเป้าหมายยกระดับการพัฒนาอาวุธไว้ 70% มีการฝึกทางทหารอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในและกับประเทศพันธมิตร เช่น เบลารุส จีน มองโกเลีย และประเทศอดีตสหภาพโซเวียต รวมถึงการฝึกแบบฉับพลัน และพัฒนากองกำลังรบให้มีขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพสูง รัสเซียประกาศหลักนิยมทางทหารใหม่ เมื่อ ธ.ค.2557 และหลักนิยมทางทะเลใหม่ เมื่อ ก.ค.2560 และระบุว่า การรับสมาชิกใหม่ของเนโท โดยเฉพาะยูเครน จอร์เจีย และมอลโดวา เป็นภัยคุกคามอย่างยิ่งต่อรัสเซีย รวมถึงการรับมือเนโทเป็นสมาชิกเนโทอย่างเป็นทางการเมื่อ 5 มิ.ย.2560 เนื่องจากการลดทอนอิทธิพลของรัสเซียในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ รัสเซียประกาศใช้หลักการป้องปรามด้วยอาวุธนิวเคลียร์ (Basic Principles of the State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence) เมื่อ 19 พ.ย.2567 ที่ขยายขอบเขตถึงประเทศพันธมิตร และการรุกรานจากรัฐที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศที่มีนิวเคลียร์ และประกาศใช้ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ฉบับปี 2564 เมื่อ 2 ก.ค.2564 ที่จะให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง การพัฒนาศักยภาพและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของพลเมืองรัสเซีย รวมถึงเสริมสร้างศักยภาพด้านการป้องกันประเทศ และส่งเสริมความสามัคคีในสังคมรัสเซีย สำหรับแผนอาวุธยุทโธปกรณ์แห่งชาติรัสเซียฉบับใหม่ ปี 2570 (State Armament program 2027/Gosudarstvennaya Programma Vooruzheniya-GPV) จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการ ป้องปรามเชิงยุทธศาสตร์ และการรับมือภัยคุกคามจากภายนอก

ทั้งนี้ ปฏิบัติการทางทหารของรัสเซียในยูเครนทั้งทางทะเลและอากาศเป็นโอกาสของรัสเซีย ในการแสดงขีดความสามารถทางทหารและประสิทธิภาพของอาวุธยุทโธปกรณ์ ซึ่งมีผลต่อการสั่งซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ของรัสเซียจากประเทศต่าง ๆ ขณะเดียวกัน ก็สร้างความวิตกกังวลให้เนโโตว่าจะเผชิญภัยคุกคาม จากรัสเซียมากขึ้น

โครงสร้างองค์กรในกองทัพรัสเซีย ประกอบด้วย ผู้บัญชาการสูงสุด คือ ประธานาธิบดี โดยมี รมว.กท.รัสเซีย 1 คน รมช.กระทรวงกลาโหม 12 คน โดยมี 3 เหล่าทัพและ 2 กองกำลัง ได้แก่ บก เรือ อากาศ (และอวกาศ) ขีปนาวุธยุทธศาสตร์ และกองพลร่ม

กองทัพรัสเซียมี 5 ภาค คือ ตะวันออก กลาง เหนือ (Northern Fleet ครอบคลุมมหาสมุทรอาร์กติก) ตะวันตก และใต้ รวมกำลังพล 1,100,000 นาย ได้แก่ ทบ. 500,000 นาย ทร. 140,000 นาย ทอ. 165,000 นาย รัสเซียมีกำลังพลประจำ กองพลขีปนาวุธยุทธศาสตร์ 50,000 นาย กองพลร่ม 35,000 นาย กองปฏิบัติการพิเศษ 1,000 นาย กองกำลังทางรถไฟ 29,000 นาย กองกำลังบังคับบัญชาและสนับสนุน 180,000 นาย และกำลัง รบกึ่งทหาร 559,000 นาย นอกจากนี้ มีกำลังพลสำรอง 1,500,000 นาย

กำลังทหารในประเทศอดีตสหภาพโซเวียตรวม 7 ประเทศ ได้แก่ 1) อาร์เมเนีย มีทหารรัสเซีย 3,200 นาย ประจำการฐานทัพที่ 102 ที่ Gyumri และที่ฐานทัพอากาศเยเรวาน โดยรัสเซียเข้าฐานทัพจนถึง ปี 2587 2) เบลารุส มีระบบป้องกันภัยทางอากาศร่วมกับรัสเซีย และรัสเซียส่ง บ.ขับไล่แบบ Su-27 และ ขีปนาวุธป้องกันภัยทางอากาศแบบ S-300 โดยรัสเซียเข้าสถานีเรดาร์ที่ Baranovichi และมีศูนย์บัญชาการ ทางทะเล 1 แห่ง ทหารรัสเซีย 1,500 นาย 3) จอร์เจีย มีทหารรัสเซีย 4,500 นาย ที่ฐานทัพในอับคาเซียและ ออสเซตีใต้ (ซึ่งแยกตัวจากจอร์เจีย) โดยเข้าสั่งอำนวยความสะดวกด้านการทหารจนถึงปี 2602 4) มอลโดวา มีทหารรัสเซียประมาณ 1,500 นาย (รวมถึงทหารรักษาสันติภาพ 400 นาย) ประจำการในเขต Transdnistria 5) คาซัคสถาน รัสเซียเข้าสถานีเรดาร์ที่ Balkhash 6) คีร์กีซสถาน รัสเซียเข้าฐานทัพอากาศ Kant ที่ขยายเวลา เข้าจนถึงปี 2570 โดยเมื่อ พ.ย.2562 รัสเซียสนับสนุนเงินให้กองทัพคีร์กีซสถานกว่า 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อยกระดับระบบเรดาร์ 7) ทาจิกิสถาน มีทหารรัสเซีย 7,500 นาย ประจำกรมทหารราบที่ 201 ในทาจิกิสถาน และจะขยายเวลาเข้าถึงปี 2585 นอกจากนี้ รัสเซียยังรวม ทอ. (Air Force) เข้ากับกองกำลังป้องกันการบิน และอวกาศ (Aerospace Defence Forces) แล้วตั้งใหม่เป็นกองทัพการบินและอวกาศ (Aerospace Forces) เมื่อ 1 ส.ค.2558 โดยเมื่อ ต.ค.2562 รัสเซียสนับสนุนเงินให้กองทัพทาจิกิสถานกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 8) ซีเรีย เข้าฐานทัพเรือที่เมือง Tartus ของซีเรีย เพื่อส่งกำลังบำรุงและให้ความสนับสนุนทางเทคนิคแก่เรือรบ รัสเซียในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน รวมทั้งสนับสนุนการปราบปรามโจรสลัดในอ่าวเอเดนและมหาสมุทรอินเดีย มี ทหารรัสเซียประจำการ 7,000 นาย

รัสเซียมีทหาร 150,000 นาย ประจำการอยู่ที่ เมือง Donetsk เมือง Kherson เมือง Luhansk เมือง Zaporizhzhia และ 25,000 นาย ในคาบสมุทรไครเมีย นอกจากนี้ รัสเซียและเวียตนามทำข้อตกลง อนุญาตให้เรือรบรัสเซียเข้าเทียบท่าที่อ่าวคัมรานท์ เมื่อ พ.ย.2557 ต่อมา เมื่อ ก.พ.2558 รัสเซียทำข้อตกลงขอ ใช้ท่าเรือของเวเนซุเอลา นิการา กัว คิวบา และไซปรัส เพื่อส่งกำลังบำรุงหรือการซ่อมแซมให้แก่เรือรบรัสเซีย รวมถึงการขอใช้สนามบินในบางโอกาสเพื่อเป็นจุดแวะพักเติมเชื้อเพลิงให้แก่ บ.ทิ้งระเบิดทางยุทธศาสตร์ของ รัสเซียขณะลาดตระเวน

รัสเซียเคยส่งทหารร่วมกองกำลังรักษาสันติภาพของ OSCE ในบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา และในโคโซโว และส่งทหารร่วม กกล.รักษาสันติภาพของสหประชาชาติในโกตดิวัวร์ คองโก ไลบีเรีย ตะวันออกกลาง เซาท์ซูดาน ซาฮาราตะวันตก อย่างไรก็ตาม ปัญหาสงครามระหว่างรัสเซียกับยูเครน ทำให้รัสเซียต้องการถอนตัวออกจาก OSCE โดยเมื่อ ก.ค.2567 รัฐสภารัสเซียผ่านร่างมติการไม่เข้าร่วม OSCE Parliamentary Assembly เนื่องจากเห็นว่า OSCE มีสองมาตรฐาน และสร้างกระแสเกลียดชังรัสเซีย

งบประมาณด้านการทหารปี 2565 จำนวน 74,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2566 เพิ่มขึ้นเป็น 74,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี 2567 จำนวนประมาณ 117,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ทบ. มีกำลังพลประมาณ 500,000 นาย แบ่งเป็นเขตยุทธศาสตร์ 4 เขต คือ 1) West ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก 2) Centre ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่เคคาเตรินเบิร์ก 3) South ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Rostov-on-Don และ 4) East ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Khabarovsk และมีศูนย์บัญชาการยุทธศาสตร์ร่วม ยุทธโปกรณ์สำคัญ ได้แก่ ถ.หลัก 1,750 คัน (รุ่น T-62M/MV 150 คัน, T-72B/BA 400 คัน T-72B3 500 คัน, T-72B3M 250 คัน, T-80BV/U 100 คัน, T-90A 200 T-90M 100) และมี ถ.อยู่ในคลัง ไม่น้อยกว่า 4,000 คัน (รุ่น T-62M, T-62MV, T-72, T-72A, T-72B, T-80B, T-80BV, T-80U, T-90 และ T-90A) ยานลาดตระเวน BRM-1K (CP) 200 คัน ในคลังอีก 100 คัน (รุ่น BRDM-2 และ BRDM -2A) ยานรบทหารราบหุ้มเกราะ 4,050 คัน (เช่น รุ่น BMP-1 800 คัน BMP-2 2,150 คัน BMP-3 350 คัน BTR-80A 100 คัน BTR-82A/AM 700 คัน โดยมีรุ่น BMP-1 และ BMP-2 อยู่ในคลังอีก 2,800 คัน) ยานสายพานลำเลียงพลหุ้มเกราะไม่น้อยกว่า 2,500 คัน (รุ่น BMO-T MT-LB และ BRT-60/70/80) ปืนใหญ่ 4,397 กระบอก

ส่วนระบบป้องกันภัยทางอากาศมีอาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศไม่น้อยกว่า 1,520 ชุด เช่น แบบระยะไกล S-300V4 (RS-SA-23) แบบระยะกลาง 9K37M1-2 Buk-M1-2 (RS-SA-11 Gadfly), 9K317 Buk-M2 (RS-SA-17 Grizzly) และ 9K317M Buk-M3 (RS-SA-27) แบบระยะใกล้ Tor-M1/M2/M2U (RS-SA-15 Gauntlet) อาวุธปล่อยแบบประทับบ่ายิง เช่น แบบ 9K310 Igla-1 (RS-SA-16 Gimlet), 9K34 Strela-3 (RS-SA-14 Gremlin), 9K38 Igla (RS-SA-18 Grouse); 9K333 Verba (RS-SA-29 Gizmo) และ 9K338 Igla-S (RS-SA-24 Grinch) บ.ไร้คนขับ แบบหนัก Tu-243 Reys และ Tu-243 Reys D แบบเบา Pchela-1 และ Pchela-2 อาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ เช่น แบบ 9K79-1 Tochka-U (RS-SS-21B Scarab) และ 9M728 (RS-SSC-7 Southpaw)

ทร. มีกำลังพลประมาณ 140,000 นาย กองเรือใหญ่แบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ กองเรือภาคเหนือ (Northern Fleet) กองเรือภาคทะเลบอลติก (Baltic Fleet) กองเรือภาคทะเลดำ (Black Sea Fleet) และ กองเรือภาคแปซิฟิก (Pacific Fleet) นอกจากนี้ ยังมีกองเรือเล็กทะเลแคสเปียน (Caspian Sea Flotilla) ยุทธโปกรณ์สำคัญ ได้แก่ เรือดำน้ำทางยุทธศาสตร์ 50 ลำ เรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ติดซีปนาวุธ (SSBN) 12 ลำ (เป็น Kalmar (Delta III) 3 ลำ Delfin (Delta IV) 6 ลำ Borey (Dolgorukiy) 3 ลำ และ Borey-A (Project 955A) 3 ลำ ทางยุทธวิธี มี 38 ลำ แยกเป็นเรือดำน้ำพลังนิวเคลียร์ติดอาวุธปล่อยนำวิถี (SSGN) 9 ลำ เรือดำน้ำโจมตีพลังนิวเคลียร์ (SSN) 10 ลำ และเรือดำน้ำสามารถทำสงครามปราบเรือดำน้ำ (SSK) 19 ลำ (ได้แก่ Paltus (Kilo) 9 ลำ Varshavyanka (Kilo) 10 ลำ และ Lada 1 ลำ

เรือรบหลักมี 33 ลำ ได้แก่ เรือบรรทุกเครื่องบิน Orel (Kuznetsov) 1 ลำ เรือลาดตระเวน 3 ลำ เรือพิฆาต 11 ลำ เรือฟริเกต 18 ลำ ส่วนเรือตรวจการณ์ชายฝั่งมี 44 ลำ อาที เรือคอร์เวต 42 ลำ เรือสะเทินน้ำสะเทินบก 46 ลำ (เรือยกพลขึ้นบก 20 ลำ เรือระบายพล 26 ลำ) และเรือส่งกำลังบำรุงและสนับสนุน 284 ลำ

ทอ. มีกำลังพลประมาณ 165,000 นาย ศูนย์บัญชาการใหญ่อยู่ Balashikha ใกล้มอสโก และมีระบบป้องกันภัยทางอากาศร่วมในกลุ่มเครือรัฐเอกราช (CIS) ครอบคลุมรัสเซีย อาร์เมเนีย คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ทาจิกิสถาน เติร์กเมนิสถาน ยูเครน และอุซเบกิสถาน ยุทโธปกรณ์สำคัญ ได้แก่ บ.รบรวม 1,169 เครื่อง เป็น บ.ทิ้งระเบิด 129 เครื่อง (แบบ Tu-22M3/MR Backfire C 60 เครื่อง, Tu-22MR Blackfire 1 เครื่อง Tu-95MS/MS Bear 33 เครื่อง Tu-95MSM mod Bear 27 เครื่อง Tu-160 Blackjack 7 เครื่อง Tu-160 mod Blackjack 7 เครื่อง และ Tu-160M Blackjack 2 เครื่อง-ระหว่างทดสอบ) บ.ขับไล่ 188 เครื่อง (แบบ MiG-29/MiG-29UB Fulcrum 70 เครื่อง MiG-31BM Foxhound C 88 เครื่อง Su-27 Flanker B 12 เครื่อง และ Su-27UB Flanker C 18 เครื่อง) บ.ขับไล่/โจมตีภาคพื้นดินไม่น้อยกว่า 433 เครื่อง (แบบ MiG-29SMT Fulcrum 15 เครื่อง MiG-29UBT Fulcrum 2 เครื่อง MiG-35S/UB Fulcrum 6 เครื่อง-ระหว่างการทดสอบ, Su-27SM Flanker J 47 เครื่อง, Su-27SM3 Flanker 24 เครื่อง; Su-30M2 Flanker G 19 เครื่อง, Su-30SM Flanker H 80 เครื่อง, Su-34 Fullback 105 เครื่อง, Su-34 mod Fullback 7 เครื่อง, Su-35S Flanker M 99 เครื่อง , Su-57 Felon 6 เครื่อง บ.โจมตี 257 เครื่อง (แบบ MiG-31K 24 เครื่อง, Su-24M/M2 Fencer 68 เครื่อง, Su-25 Frogfoot 40 เครื่อง, Su-25SM/SM3 Frogfoot 110 เครื่อง และ Su-25UB Frogfoot 15 เครื่อง) บ.ลาดตระเวน/สอดแนม 58 เครื่อง (แบบ An-30 Clank 4 เครื่อง Su-24MR Fencer 50 เครื่อง Tu-214ON 2 เครื่อง และ Tu-214R 2 เครื่อง) บ.ติดระบบเตือนภัยล่วงหน้า 10 เครื่อง (แบบ A-50 Mainstay 3 เครื่อง, A-50U Mainstay 7 เครื่อง) บ.เติมเชื้อเพลิงกลางอากาศ แบบ Il-78/Il-78M Midas รวม 15 เครื่อง บ.ขนส่ง 446 เครื่อง (ขนาดหนักรวม 125 เครื่อง เช่น แบบ An-124 Condor, An-22 Cock และ Il-76MD Candid ขนาดกลางรวม 65 เครื่อง เช่น แบบ An-12/An-12BK Cub และขนาดเบา รวม 224 เครื่อง เช่น แบบ An-26 Curl, An-72 Coaler An-140 L-410 Tu-134 Crusty และ บ.โดยสารรวม 32 เครื่อง เช่น แบบ An-148-100E และ Tu-154 Careless) บ.ฝึก รวม 262 เครื่อง เช่น แบบ DA42T, L-39 Albatros และ Yak-130 Mitten

ส่วน ฮ.โจมตี มี 340 เครื่อง (แบบ Ka-52A Hokum B 105 เครื่อง, Mi-24D/V/P Hind 100 เครื่อง, Mi-28N Havoc B 70 เครื่อง, Mi-28UB Havoc 9 เครื่อง, Mi-35 Hind 56 เครื่อง) ฮ.ทำสงครามอิเล็กทรอนิกส์ 20 เครื่อง ฮ.ขนส่ง 307 เครื่อง (ขนาดหนักแบบ Mi-26/Mi-26T Halo 33 เครื่อง ขนาดกลางแบบ Mi-8/Mi-8MT/Mi-8MTsh/Mi-8MTv-5 Hip รวม 274 เครื่อง) ฮ.ฝึก 36 เครื่อง (แบบ Ka-226 19 เครื่อง และ Ansat-U 17 เครื่อง) บ.ไร้คนขับ แบบ Inokhodets, Forpost R, Mohajer 6 และ Forpost (Searcher II) ระบบป้องกันภัยทางอากาศ 714 ระบบ อาวุธปล่อยพื้นสู่อากาศ เช่น แบบ S-300PS (SA-10 Grumble)/S-300PM (SA-20 Gargoyle) และ 96K6 Pantsir-S1 (SA-22 Greyhound) อาวุธปล่อยอากาศสู่อากาศนำวิถีด้วยอินฟราเรดแบบ R-27T/ET (AA-10 Alamo B/D), R-73 (AA-11 Archer), R-60T (AA-8 Apid) นำวิถีด้วย semi-active radar homing แบบ R-27R/ER (AA-10 Alamo A/C), R-33/33S (AA-9 Amos A/B) เป็นต้น

ปัญหาด้านความมั่นคง

1) ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับชาติตะวันตก เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty Organisation-NATO) ซึ่งมีแนวโน้มขยายทิศทางประชิดรัสเซียมากขึ้น เฉพาะอย่างประเทศที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียตในอดีต ส่งผลให้รัสเซียต้องสูญเสียรัฐกั้นชน รวมทั้งบทบาทของประเทศที่ 3 ที่เป็นปัจจัยให้การปะทะยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่องในพื้นที่ของยูเครนทางตะวันออก ได้แก่ แคว้นโดเนตสค์ และแคว้นลูฮันส์ ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ แคว้นคาร์คีฟ และแคว้นซุมิ และทางใต้ ได้แก่ แคว้นเคอร์ซอน และแคว้นซาปอริซเซีย

2) ผลกระทบจากสงครามระหว่างรัสเซียกับยูเครน ในพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัสเซีย ได้แก่ แคว้นคัสค์ (ตรงข้ามแคว้นซุมิของยูเครน) ซึ่งยูเครนบุกตั้งแต่ 6 ส.ค.2567 ขณะที่รัสเซียพยายามขัดขวางบริเวณเส้นทางขนส่งทางทะเลของยูเครน และประสบความสำเร็จในการใช้ปฏิบัติการป้องกันเชิงรุกบุกยึดและปิดล้อมเมืองของยูเครน รวมถึงยึดคืนพื้นที่ในแคว้นคัสค์

3) รัสเซียยังคงให้ความสำคัญต่อปัญหาการก่อการร้าย เฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม Islamic State (IS) ที่ตั้งคอคเคซัสเป็นจังหวัดหนึ่งของการสถาปนารัฐอิสลาม (ชื่อสาขา คือ Wilayat Kavkaz) หลังจากกลุ่มนิยมความรุนแรงในเชเชเนีย ดาเกสถาน อินกูเชเตีย และคาบาร์ดีโน-บัลคาเรีย เผยแพร่คลิปวิดีโอเมื่อ 21 มิ.ย.2558 ให้สัตยาบันภักดีต่อกลุ่ม และโฆษณาชวนเชื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ภาษารัสเซีย เพื่อหาสมาชิกใหม่ที่ใช้ภาษารัสเซียในคอคเคซัสเหนือและผู้อพยพจากเอเชียกลาง ขณะที่กลุ่ม IS Khorasan Province (ISKP) สาขาของ IS เป็นภัยคุกคามสำคัญที่สุดของรัสเซีย โดยก่อเหตุกราดยิงพลเรือนที่ Crocus City Hall เมื่อ 22 มี.ค.2567

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ APEC, Arctic Council, ARF, ASEAN (ประเทศคู่เจรจา), BIS, BRICS, BSEC, CBSS, CD, CE, CERN (ผู้สังเกตการณ์), CICA, CIS, CSTO, EAEC, EAPC, EAS, EBRD, EAEU, FAO, FATF, G-20, G-8, GCTU, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (national committees), ICRM, IDA, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM (ผู้สังเกตการณ์), IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC (NGOs), LAIA (ผู้สังเกตการณ์), MIGA, MINURSO, MONUSCO, NSG, OAS (ผู้สังเกตการณ์), OIC (ผู้สังเกตการณ์), OPCW, OSCE, Paris Club, PCA, PFP, SCO, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNISFA, UNMIL, UNMISS, UNOCI, UNSC (แบบถาวร), UNTSO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU (NGOs), WHO, WIPO, WMO, WTO และ ZC

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีองค์กรวิจัยทางวิทยาศาสตร์กว่า 4,000 แห่ง รวมถึงสถาบันวิจัยกว่า 350 แห่ง องค์กรหลักทางวิทยาศาสตร์ของรัสเซีย คือ สถาบันวิทยาศาสตร์ และมีสถาบันวิจัยอื่น ๆ ในสังกัดอีกหลายร้อยแห่ง แยกตามสาขา เช่น คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ รัสเซียให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง การส่งเสริมศักยภาพ อัจฉริยภาพของทรัพยากรบุคคล ครอบคลุมทั้งพลเรือนและการทหาร เพื่อหวังเพิ่มรายได้จากการส่งออกเทคโนโลยีระดับสูงนอกเหนือจากการพึ่งพารายได้หลักจากการส่งออกด้านพลังงาน สำหรับการสร้างศูนย์นวัตกรรมที่ Skolkovo ไกล์มอสโก ประธานาธิบดีดมิตรี เมดเวเดฟ ประกาศเมื่อ มี.ค.2553 เพื่อเป็นแหล่งรวมธุรกิจ

เทคโนโลยีระดับสูงเทียบเท่า Silicon Valley ในรัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐฯ เริ่มสร้างเมื่อปี 2555 แต่ยังคงคืบหน้าไม่มากนัก รัสเซียจะร่วมมือกับจีนผลักดันโครงการด้านอวกาศระหว่างปี 2561-ปี 2565 เช่น การสำรวจดวงจันทร์และอวกาศที่ห่างไกลออกไป พัฒนยานอวกาศและโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ และการสำรวจข้อมูลจากระยะไกล รวมทั้งมีความร่วมมือ กับจีนในกรอบ BRICS นอกจากนี้ รัสเซียอยู่ระหว่างพิจารณาความร่วมมือด้านอวกาศกับอินเดีย บราซิล แอฟริกาใต้ นิการากัว เมียนมา ซิลี เปรู และเกาหลีเหนือ

การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทำให้บทบาททางการแพทย์และการวิจัยวัคซีนของรัสเซียโดดเด่นขึ้น โดยรัสเซียเป็นประเทศแรกของโลกที่ประกาศจดทะเบียนวัคซีนป้องกันโรค COVID-19 ซึ่งเผชิญกับกระแสโจมตีประสิทธิภาพและความปลอดภัย โดยรัสเซียจดทะเบียนวัคซีน Sputnik V เมื่อ 11 ส.ค.2563 พัฒนาโดยศูนย์วิจัย Gamalei วิทยาการระบาดและจุลชีววิทยาแห่งชาติของรัสเซีย (Gamalei National Research Center for Epidemiology and Microbiology) โดยตั้งเป้าหมายขายในระดับสากลราคาไม่เกินดอลลาร์ 10 ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมอ้างว่ามีต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าวัคซีนของประเทศอื่นเนื่องจากสามารถบรรจุอยู่ในภาชนะที่อุณหภูมิ +2 ถึง +8 องศาเซลเซียส นอกจากนี้ ยังมีวัคซีน EpiVacCorona ของสถาบัน Vector ซึ่งเป็นวัคซีนชนิดที่สองที่สามารถจดทะเบียนกับกระทรวงสาธารณสุขของรัสเซียเมื่อ 13 ต.ค.2563 และวัคซีนของสถาบัน Chumakov

การขนส่งและโทรคมนาคม ท่าอากาศยาน 1,218 แห่ง เส้นทางรถไฟระยะทาง 87,157 กม. ถนนระยะทาง 1,283,387 กม. และการเดินทางโดยเรือระยะทาง 102,000 กม. ทั้งในทะเลบอลติก ทะเลขาว ทะเลแคสเปียน ทะเลอาซอฟ และทะเลดำ และมีการให้บริการเรือพาณิชย์สมุทร 1,143 ลำ โดยมีของต่างชาติ 155 ลำ มีเมืองท่าที่สำคัญ ได้แก่ เมือง Kaliningrad, Nakhodka, Novorossiysk, Primorsk, Saint Petersburg และ Vostochnyy มีท่อขนส่ง condensate 122 กม. ท่อขนส่งก๊าซประมาณ 177,700 กม. ท่อขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลว 1,378 กม. ท่อขนส่งน้ำมัน 80,820 กม. ท่อขนส่งน้ำมัน/ก๊าซ/น้ำ 40 กม. ท่อขนส่งน้ำมันสำเร็จรูป 13,658 กม. และท่อขนส่งน้ำ 23 กม. โทรคมนาคม : มีโทรศัพท์พื้นฐานให้บริการ 32.2 ล้านเลขหมาย โทรศัพท์เคลื่อนที่ 231.1 ล้านเลขหมาย จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 127 ล้านคน (2566) 92% ของประชากร รหัสอินเทอร์เน็ต .ru (su เป็นของสหภาพโซเวียต)

การเดินทาง เที่ยวบินจากไทย อาทิ Emirates Air Arabia และ S7 Airlines ไปถึงเมืองใหญ่ของรัสเซีย ใช้เวลาประมาณ 9-12 ชั่วโมง (ไม่รวมระยะเวลาเปลี่ยนเครื่อง) ได้แก่ มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก วลาดิวอสต็อก คาสซาน เออร์กัสต์ และโนโวซีบีแยร์สค์ เป็นต้น ทั้งนี้ ไทยและรัสเซียลงนามความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและราชการระหว่างกันเมื่อปี 2545 สามารถอยู่ในรัสเซียได้ 90 วัน ต่อมาเมื่อปี 2548 ทั้งสองฝ่ายลงนามความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางธรรมดาระหว่างกันเพื่อจุดประสงค์ของการท่องเที่ยว สามารถอยู่ในรัสเซียได้นาน 30 วัน ขณะที่ไทยขยายระยะเวลาอนุมัตินักท่องเที่ยวรัสเซียเป็น 90 วัน ทั้งนี้ รัสเซียมีความแตกต่างของเวลาระหว่างตะวันตกกับตะวันออก 11 เขตเวลา ส่วนเวลาของมอสโก ช้ากว่าไทย 3 ชม.ระหว่าง เม.ย.-ต.ค. และช้ากว่า 4 ชม.ระหว่าง พ.ย.-มี.ค. เว็บไซต์ข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวคือ www.russiatourism.ru/en/

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

1) ความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครนมีแนวโน้มยืดเยื้อต่อไปในปี 2568 ทั้งรัสเซียและยูเครนยังไม่มีท่าทียุติการสู้รบและเปิดการเจรจา เฉพาะอย่างยิ่งกรณียูเครนบุกของแคว้นคัสค์ ทางตะวันตกของรัสเซีย เมื่อ 6 ส.ค.2567 และกรณียูเครนใช้อาวุธพิสัยไกลของชาติตะวันตกโจมตีรัสเซียเมื่อ พ.ย.2567 เป็นประเด็นสำคัญที่อาจกระตุ้นให้ความขัดแย้งรุนแรงขึ้น

2) การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัสเซียในห้วงการดำรงตำแหน่งสมัยที่ 5 ของประธานาธิบดี วลาดิมีร์ ปูติน อาทิ การประกาศแผนปรับปรุงหลักป้องกันปรามนิวเคลียร์ของรัสเซีย การแสวงหาพันธมิตรเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ การขยายกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศพันธมิตร อาทิ จีน อินเดีย และมิตรประเทศ อาทิ กลุ่มประเทศลาตินอเมริกา เพื่อตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของชาติตะวันตก และการผลักดันบทบาทของกรอบความร่วมมือพหุภาคีและองค์การระหว่างประเทศที่รัสเซียและจีนมีบทบาทนำ

4) บทบาทของรัสเซียในภูมิภาคตะวันออกกลาง จากสถานการณ์ความรุนแรงระหว่างอิสราเอลกับกลุ่มฮามาส ซึ่งรัสเซียพยายามผลักดันให้ใช้แนวทางเจรจาแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี และแสดงถึงความพยายามรักษาความสัมพันธ์กับทั้งสองฝ่าย

5) บทบาทรัสเซียในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างอาเซอร์ไบจานกับนาгорโน-คาราบัค เมื่อ ก.ย.2566 โดยกองทัพอาเซอร์ไบจานบุกเข้าไปในเขตปกครองนาгорโน-คาราบัค ส่งผลให้นาгорโน-คาราบัค ต้องยอมแพ้ ต่อมา นาย Samvel Shahrmanyan ประธานาธิบดีของกลุ่มประชาชนเชื้อสายอาร์เมเนียในภูมิภาคนาгорโน-คาราบัค ออกกฤษฎีกาสั่งยุบดินแดนแห่งนี้เมื่อ ม.ค.2567

ความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย

ไทยและรัสเซียเห็นพ้องกันว่า การเสด็จประพาสรัสเซียของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ระหว่าง 3-11 ก.ค.2440) เป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ทางการทูต โดยวันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับรัสเซีย คือ 3 ก.ค.2440 และจัดงานครบรอบ 120 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อปี 2560 ที่กรุงเทพฯ มอสโก และเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก สำหรับการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีปูติน ในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อ ต.ค.2546 ยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนกัน และเมื่อปี 2550 รัฐบาลทั้งสองประเทศร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฉลองโอกาสครบรอบ 110 ปีความสัมพันธ์ไทย-รัสเซีย โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เยือนรัสเซียอย่างเป็นทางการในฐานะผู้แทนพระองค์ (State Visit) ระหว่าง 2-11 ก.ค.2550 เพื่อร่วมฉลองโอกาสดังกล่าว

การเยือนและพบปะแลกเปลี่ยนระดับผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ นายดมิตรี เมดเวเดฟ (นรม. ขณะนั้น) เยือนไทยระหว่าง 7-8 เม.ย.2558 และ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นรม. เยือนรัสเซียอย่างเป็นทางการระหว่าง 17-19 พ.ค.2559 เป็นการเยือนรัสเซียของผู้นำระดับ นรม. ของไทยครั้งแรกในรอบ 11 ปี และเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-รัสเซีย สมัยพิเศษ (ASEAN-Russia Commemorative Summit) ที่โซซี

ระหว่าง 19-20 พ.ค.2559 ในระหว่างการเยือนมีการลงนามในความตกลงทั้งสิ้น 14 ฉบับ เป็นความตกลงของภาครัฐ 6 ฉบับ และความตกลงของภาคเอกชน 8 ฉบับ ประกอบด้วย ด้านการทหาร เกษตร ประมง พลังงาน ธุรกิจการเงิน และ SME นอกจากนี้ พล.อ.ประยุทธ์ พบหารือกับประธานาธิบดีปูตินนอกรอบการประชุมสุดยอด BRICS ที่จีน เมื่อ 5 ก.ย.2560 หลังจากที่ทำนายเชียร์เกย์ ลาฟรอฟ รมว.กระทรวงการต่างประเทศรัสเซียเยือนไทยระหว่าง 9-10 ส.ค.2560 และนายคิมฉี เมตเวเดฟ (นรม.ขณะนั้น) เยือนไทยเมื่อ 2 พ.ย.2562 เพื่อเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมในฐานะประธานหมุนเวียนอาเซียน และพบหารือทวิภาคีกับ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นรม. ในห้วงการประชุม

ไทยและรัสเซียมีการหารือผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ การประชุมคณะกรรมการพลังงานระหว่างรัสเซีย-ไทย ครั้งที่ 1 ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 18 ม.ค.2560 การประชุมคณะทำงานร่วมว่าด้วยการหารือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับรัสเซีย ครั้งที่ 3 เมื่อ พ.ค.2560 การประชุมคณะกรรมการความร่วมมือด้านความร่วมมือ ทวิภาคี (JC) ไทย-รัสเซีย จัดประชุมแล้วทั้งสิ้น 8 ครั้ง ครั้งที่ 8 เมื่อ 27 เม.ย.2566 ที่กรุงเทพฯ และการประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือในประเด็นด้านกฎหมายระหว่างประเทศรัสเซีย-ไทย เมื่อ 13 ก.ย.2567

ด้านเศรษฐกิจ ในห้วงปี 2562-2566 การค้ารวมระหว่างไทยกับรัสเซียมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 2,337.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด เมื่อปี 2566 รัสเซียเป็นคู่ค้าอันดับที่ 37 ของไทย และอันดับที่ 1 ในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพเศรษฐกิจยูเรเชีย (EAEU) ส่วนปี ห้วง ม.ค.-มิ.ย.2567 การค้ารวมระหว่างไทยกับรัสเซียมีมูลค่า 820.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 0.24% ของการค้าทั้งหมดของไทย เพิ่มขึ้น 27.81% จากปี 2566 ไทยส่งออกไปยังรัสเซียมูลค่า 405.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 12.62% สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยาง อากาศยาน ยานอวกาศและส่วนประกอบเครื่องจักรกลและส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เม็ดพลาสติก สินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ และส่วนประกอบ การนำเข้ามีมูลค่า 415 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 32.38% จากปี 2566 สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ไข่ไก่ ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ถ่านหิน สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป แร่ และผลิตภัณฑ์จากแร่ การลงทุนทางตรงของไทยในรัสเซีย ปี 2566 มีมูลค่า 70.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และการลงทุนโดยตรงของรัสเซียในไทย ปี 2566 มีมูลค่า 227.86 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

วิกฤตรัสเซีย-ยูเครน ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมากนัก เนื่องจากรัสเซียและยูเครนไม่ใช่ประเทศคู่ค้าหลักของไทย อย่างไรก็ตาม การค้าของไทยกับรัสเซียเมื่อปี 2565 มีมูลค่า 1,854 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งลดลงจากปี 2564 ที่มีมูลค่า 2,754.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนในปี 2566 มีมูลค่า 1,512.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และห้วง ม.ค. - มิ.ย.2567 มีมูลค่า 820.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รัสเซียเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย และเริ่มฟื้นตัวหลังจากวิกฤต COVID-19 โดยในห้วง 1 ม.ค.-30 ก.ย.2565 มีนักท่องเที่ยวรัสเซียรวม 102,809 คน และเมื่อ 24 เม.ย. 2567 รัฐบาลไทยเห็นชอบมาตรการการยกเว้นการตรวจลงตราให้แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางรัสเซียเข้ามาในราชอาณาจักร

เป็นการชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว ตั้งแต่ 1 พ.ค.-31 ก.ค. 2567 ไม่เกิน 60 วัน สำหรับห้วง 1 ม.ค.-27 ต.ค.2567 มีนักท่องเที่ยวรัสเซียรวม 1,267,998 คน

ความตกลงที่สำคัญระหว่างไทยกับรัสเซีย : ความตกลงว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต การค้าและความสัมพันธ์ทางด้านกงสุลตามปกติ (ปี 2484) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า (25 ธ.ค.2513) พิธีสารว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (12 พ.ค.2530) ข้อตกลงเกี่ยวกับการปรึกษาหารือ ทวิภาคีระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ (ปี 2531) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทวิภาคี (15 ก.ย.2536) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของรัสเซีย (11 ก.ค.2540) อนุสัญญาเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและป้องกันการเลี่ยงรัษฎากร ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ (23 ก.ย.2542 มีผลบังคับใช้ 15 ม.ค.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรม (25 ก.พ. 2543) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางทูตและราชการ (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างตอบแทน (17 ต.ค.2545) ความตกลงว่าด้วยข้อยุติการชำระหนี้ที่รัฐ รัสเซียคงค้างราชอาณาจักรไทย (21 ต.ค.2546) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง ทางทหาร (21 ต.ค.2546) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา (1 ธ.ค.2547) ความตกลงว่าด้วยการ ยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางธรรมดา (13 ธ.ค.2548) ช่วงปี 2551-2554 แผนการหารือระหว่าง กระทรวงการต่างประเทศ ฉบับปี 2551-2554 (24 ก.ค.2551) แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยการส่งเสริมความ ร่วมมือ ฉบับปี 2553-2557 (27 พ.ย.2552) ข้อตกลงด้านปฏิบัติการเกี่ยวกับเอกสารระหว่างธนาคารเพื่อการ ส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK) กับธนาคาร Vneshtorgbank ของรัสเซีย (27 พ.ย.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาธุรกิจ (27 พ.ย.2552) ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทาง วัฒนธรรม (25 ก.พ.2543) พิธีสารความตกลงการค้าชำระหนี้ค่าข้าวระหว่างไทยกับรัสเซีย จำนวน 36 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ (31 พ.ค.2554) เมื่อ 8 เม.ย.2558 ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านเทคนิคทางทหารระหว่าง ไทยกับรัสเซีย (14 ก.ย.2560) บันทึกความเข้าใจด้านการปกป้องสุขอนามัยและระบาดวิทยาสุขภาพของ ประชาชนระหว่างสำนักงานคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคและสวัสดิภาพของมนุษย์แห่งสหพันธรัฐรัสเซียและกระทรวง สาธารณสุขแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ย.2560) โครงการความร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่าง ปี 2561- 2563 ภายใต้กรอบการประชุมการท่องเที่ยวอาเซียน + 3 (24 ม.ค.2561) นอกจากนี้ ปี 2561 อยู่ระหว่าง ขั้นตอนเตรียมลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและคณะกรรมการเศรษฐกิจ ยูเรเชีย (Eurasian Economic Commission-EEC)

ห้วงปี 2562 มีความร่วมมือด้านต่าง ๆ อาทิ 1) ด้านสาธารณสุข ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขไทย ร่วมกับประเทศรัสเซีย จัดประชุม “เตรียมความพร้อมและตอบโต้โรคติดเชื้อที่อาจมีแนวโน้มเกิดการระบาด ในภูมิภาค” ระหว่าง 16-17 ต.ค.2562 ประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียง เพื่อพัฒนาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการเตรียมความพร้อมตอบโต้สถานการณ์ของโรคติดเชื้อแก่ประเทศสมาชิกเอเชียตะวันออกเฉียง จำนวนกว่า 60 คน จาก 14 ใน 18 ประเทศสมาชิก (ข้อมูลจาก สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักสื่อสาร ความเสี่ยงฯ กรมควบคุมโรค) 2) ด้านโทรคมนาคม กสทช. ร่วมกับกระทรวงพัฒนาดิจิทัล โทรคมนาคมและ

การสื่อสารมวลชนของรัสเซียร่วมจัดประชุม “Forum on Digital Cooperation” ระหว่าง 19-20 ก.ย.2562 เพื่อการอำนวยความสะดวกและบริการการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ และแผนเปิดให้บริการ 5G นโยบายความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และแนวทางการป้องกันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต และ 3) ด้านการทหาร ผู้บัญชาการทหารเรือไทยและรัสเซียลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงกลาโหมทั้งสองประเทศว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือ

ปี 2563 ความร่วมมือด้านการทหาร ได้แก่ 1) ความตกลงว่าด้วยการรับกำลังพลของราชอาณาจักรไทยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาทางทหารของกระทรวงกลาโหมแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย (Agreement No. 173/3/764-1 on the Requirements for the Admission of Servicemen of the Kingdom of Thailand for Training in Military Educational Establishments of the Ministry of Defence of the Russian Federation) 2) ทร. รัสเซียมอบทุนศึกษาต่อที่โรงเรียนนายเรือรัสเซียเป็นระยะเวลา 6 ปี ซึ่งเป็นการส่งนักเรียนนายเรือไทยไปศึกษาหลักสูตรที่รัสเซียเป็นครั้งแรกในรอบ 114 ปี

ปี 2565 ไทยกับรัสเซียได้จัดกิจกรรมฉลองความสัมพันธ์ระหว่างกันครบรอบ 125 ปี และนายดอน ปรมัตถ์วินัย รอง นรม. และ รมว.กระทรวงการต่างประเทศ เยือนรัสเซียระหว่าง 5-6 ก.ย.2565 โดยพบหารือกับนายเซอร์เกย์ ลาฟรอฟ รมว.กระทรวงการต่างประเทศรัสเซีย ประเด็นการกระชับความร่วมมืออย่างรอบด้าน รวมทั้งการเตรียมการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-รัสเซีย ครั้งที่ 8

ปี 2566 ประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน พบปะกับนายเศรษฐา ทวีสิน นรม.นอกรอบการประชุมข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Forum for International Cooperation-BRF) ครั้งที่ 3 ระหว่าง 17-18 ต.ค.2566 ที่กรุงปักกิ่ง จีน โดยผู้นำรัสเซียย้ำการเป็นพันธมิตรที่ยาวนานของสองประเทศ แม้มีบริบทปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศเกี่ยวข้อง แต่ไทยและรัสเซียยังคงความสัมพันธ์ที่ดี เคารพและคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน

นายวลาดีมีร์ วลาดีมีโรวิช ปูติน
(Vladimir Vladimirovich Putin)

ตำแหน่ง	ประธานาธิบดีรัสเซีย
เกิด	7 ต.ค.2495 (อายุ 73 ปี/ปี 2568)
สถานที่เกิด	เลนินกราด (ปัจจุบัน คือ เมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก)
สถานภาพ	หย่ากับนางลูดมีลา เมื่อ มิ.ย.2556 มีบุตร 2 คน คือ 1) มาเรีย (อายุ 40 ปี/ปี 2568) และ 2) คาเทรีน่า (อายุ 39 ปี/ปี 2568)
การศึกษา	
ปี 2503-2511	- เรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนหมายเลข 193 เลนินกราด จบเกรด 8 จึงเข้าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่โรงเรียนหมายเลข 281
ปี 2513-2518	- นิติศาสตรมหาบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเลนินกราด หลังจากนั้นนายอนาโตลี ซอบซัค (ขณะนั้นเป็นศาสตราจารย์สอนกฎหมาย) ชักชวนให้ร่วมทำงานกับ KGB ทันที
ประวัติการทำงาน	
ปี 2518-2527	- ทำงานกับ KGB เริ่มต้นที่แผนกเลขานุการ และย้ายไปอยู่ฝ่ายข่าวกรองต่างประเทศประจำเลนินกราดก่อนกลับเข้ารับการฝึกอบรมด้านข่าวกรองที่มอสโก
ปี 2528-2533	- ย้ายไปประจำในเยอรมนีตะวันออก (เมืองเบอร์ลินและเดรสเดน)
ปี 2533	- กลับรัสเซีย โดยเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเลนินกราด รับผิดชอบด้านต่างประเทศ และเป็นที่ปรึกษาของนายซอบซัค ซึ่งเป็นประธาน

	คณะกรรมการบริหารเลนินกราดแห่งสหภาพโซเวียต
12 มิ.ย.2534-ปี 2539	- เข้าสู่วงการเมืองระดับท้องถิ่น หลังการล่มสลายของอดีตสหภาพโซเวียต โดยลาออกจาก KGB และร่วมเป็นทีมงานของนายชอบชัค ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก โดยนายปูตินดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการด้านกิจการระหว่างประเทศ
มี.ค.2537-ก.ย.2539	- รองนายกเทศมนตรีเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก รับผิดชอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ก.ย.2539-ก.ค.2541	- เข้าร่วมงานในทำเนียบประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน
25 ก.ค.2541	- ผู้อำนวยการหน่วยต่อต้านข่าวกรองของรัสเซีย (FSB) ซึ่งเดิมคือ KGB
29 มี.ค.2542	- เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และควบตำแหน่งผู้อำนวยการ FSB
9 ส.ค.2542	- รอง นรม.คนที่ 1 ของรัสเซีย
19 ส.ค.2542	- นรม.รัสเซีย
31 ธ.ค.2542	- รักษาการตำแหน่งประธานาธิบดีรัสเซีย หลังจากนายเยลต์ซินลาออกอย่างกะทันหัน
26 มี.ค.2543-มี.ค.2551	- ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี 2 สมัยติดต่อกันจากการได้รับเลือกตั้ง
8 พ.ค.2551-มี.ค.2555	- ดำรงตำแหน่ง นรม.รัสเซีย
4 มี.ค.2555	- ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีรัสเซียด้วยคะแนนเสียง 63.6%
7 พ.ค.2555	- สาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3
18 มี.ค.2561	- ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีรัสเซียด้วยคะแนนเสียง 76.6%
7 พ.ค.2561	- สาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 4
15-17 มี.ค.2567	- ชนะการเลือกตั้งประธานาธิบดีรัสเซียด้วยคะแนนเสียง 88.5%
7 พ.ค.2567	- สาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 5

คณะรัฐมนตรีรัสเซีย

(ประกาศแต่งตั้งหลังพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งสมัยที่ 5 ของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของปี 2567)

นรม.	Mikhail Mishustin
รอง นรม.คนที่ 1	Denis Manturov
รอง นรม.และหัวหน้าสำนักงานทำเนียบรัฐบาล	Dmitry Grigorenko
รอง นรม.	Dmitry Chernyshenko
รอง นรม.	Tatyana Golikova
รอง นรม.	Marat Khusnullin
รอง นรม.	Alexander Novak
รอง นรม.	Alexei Overchuk
รอง นรม.	Dmitry Patrushev
รอง นรม.	Vitaly Saveliev
รอง นรม.และผู้แทนประธานาธิบดีประจำตะวันออกไกล	Yury Trutnev
รมว.กระทรวงการคลัง	Anton Siluanov
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Vladimir Kolokoltsev
รมว.กระทรวงพลังงาน	Sergei Tsivilev
รมว.กระทรวงการพัฒนาเศรษฐกิจ	Maksim Reshetnikov
รมว.กระทรวงแรงงานและการคุ้มครองทางสังคม	Anton Kotyakov
รมว.กระทรวงคมนาคม	Roman Starovoit
รมว.กระทรวงกีฬา	Mikhail Degtyarev
รมว.กระทรวงเกษตร	Oksana Lut
รมว.กระทรวงการพัฒนาดิจิทัลและสื่อสารมวลชน	Maksut Shadayev
รมว.กระทรวงพัฒนาภาคตะวันออกไกลและอาร์กติก	Alexei Chekunov
รมว.กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า	Anton Alikhanov
รมว.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	Alexander Kozlov
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ	Sergei Kravtsov
รมว.กระทรวงวิทยาศาสตร์และการศึกษาขั้นสูง	Valery Falkov
รมว.กระทรวงวัฒนธรรม	Olga Lyubimova
รมว.กระทรวงสาธารณสุข	Mikhail Murshko
รมว.กระทรวงยุติธรรม	Konstantin Chuichenko
รมว.กระทรวงกลาโหม	Andrei Belousov
รมว.กระทรวงการต่างประเทศ	Sergey Lavrov
รมว.กระทรวงป้องกันพลเรือน สถานการณ์ฉุกเฉิน	Alexander Kurenkov

และบรรเทาสาธารณภัย

รมว.กระทรวงโยธา การเคหะและสาธารณูปโภค

Irek Faizullin

(ต.ค.2567)